

Akwụkwọ Joel na Ụka Ndi Adventist Ụbọchị nke Asaa nke Laodisia - Nke Iri Atọ

Jeff Pippenger

2026-01-16

Ọnụ Ọgụgụ Iri Atọ

Mmezuzu Mesaya ndị dị n'akwụkwọ Matiu gunyere akara ụzọ nke oge ọgwụgwụ, akara ụzọ nke ozi a na-eme ka ọ bụrụ nke a kwadoro n'usoro, ndị àmà abụọ nke akara ụzọ nke 9/11, otu bụrụ onye àmà nke ozi dị n'ime nye Laodisia, nke ọzọ bụrụkwa ozi dị n'èzí nke iyi ọha egwu nke Islam. O kwekọrọ ekwekọ na akara ụzọ nke 9/11 ka e jiri abụọ n'ime mmezuzu Mesaya iri na abụọ dị na Matiu nọchite anya ya, n'ihị na 9/11 gunyere ozi nke mmụọ ozi nke abụọ, ebe e nwere mgbe niile ime ya ugboro abụọ. Ọnwụ nke Julai 18, 2020, bụ akara ụzọ nke ise anyị tulerere, mgbe ahụ olu nke onye nọ n'ọzara na Julai 2023, bụ nke isii, mbilite n'ọnwụ nke 2024 bụrụkwa nke asaa. Mmezuzu Mesaya nke asatọ bụ Mkpu Etiti Abalị.

Akara ụzọ Mesaja nke Asatọ bụ Mkpu N'etiti Abalị

Emere ihe ndị a niile, ka e wee mezuo ihe e kwuru site n'ọnụ onye amụma, si, Gwanụ ada Zaiyon, Lee, Eze gi na-abiakwute gi, nwayọọ, na-anọdụkwa n'elu inyinya ibu, ọbuna nwa inyinya ibu, nwa nke inyinya ibu. Matiu 21:4, 5.

Amụma

Ñurija ọñụ nke ukwu, ada Zayon; tie mkpu, ada Jerusalem: lee, Eze gi na-abiakwute gi: ọ bụ onye ezi omume, na-enwekwa nzọpụta; di umeala n'obi, na-agba inyinya ibu, ọbuna nwa inyinya ibu, nwa nke inyinya ibu. Zekaraya 9:9.

“N'arọ ise narị tupu nke a emee, Onyenwe anyị ekwuwo site n'ọnụ onye-amụma Zekaraya si, 'Ñurija ọñụ nke ukwu, gi ada Zaiyon; tie mkpu, gi ada Jerusalem. Lee, Eze gi na-abiakwute gi. Ọ bụ onye ezi omume, nwekwa nzọpụta; onye di umeala n'obi, na-arinyekwa n'elu inyinya ibu, ọbuna n'elu nwa inyinya ibu, nwa inyinya ibu nwanyị.' [Zekaraya 9:9.] Ọ bụrụ na ndị na-eso ụzọ ahụ amatala na Kraịst na-aga ikpe na ọnwụ, ha agaraghị enwe ike imezu amụma a.”

“N'otu aka ahụ, Miller na ndị ya na ha jikoro aka mezuru amụma, ma nyekwa ozi nke mkpali nsọ buru amụma na a ga-enye ụwa, ma nke ha agaraghị enwe ike inye ma ọ bụrụ na ha aghotalaam kpamkpam amụma ndị ahụ nke na-egosi ndakpo olileanya ha, ma na-eweta ozi ọzọ a ga-ekwusara mba niile tupu Onyenwe anyị abia. E nyere ozi nke mmụọ ozi mbụ na nke abụọ n'oge kwesiri ekwesị, ha wee ruzuo oru ahụ nke Chineke zubere ka e si n'aka ha ruzuo.” The Great Controversy, 405.

Nghotahie nke Okwu amụma Chineke metutara akuko banyere nbata mmeri nke Kraịst, nakwa akuko yiri ya nke nkwusa ozi nke Mkpu Etiti Abalị na 1844. A chorọ ka narị puku mmadu otu narị na iri anọ na anọ ghota “amụma ndi na-egosi ndakpo olileanya ha.” A gwara Jon n'Ọhụ isi nke iri tupu oge eruo, na ozi nke obere akwukwo ahụ nke ga-adị uto n'ọnụ ya, ga-agho ilu.

“Anyị enweghị ihe obula anyị ga-atụ egwu banyere odinihu, ma e wezuga ma anyị echefu ụzọ Onyenwe anyị si duru anyị, na ozizi Ya n’akukọ ndụ anyị gara aga.” *Life Sketches*, 196.

A na-anọchi anya “ndúzi nke Onyenwe anyị” n’oge gara aga, n’etiti orụ ndị ọzọ nke nlekọta Chineke, dị ka aka Ya nke kpuchiri njehie dị n’onuogugu, n’ihi na ọ bughị ihe kacha mma ka ndị Milerait ghọta ndakpọ olileanya ha tupu oge eruo, karịa ka ọ bughikwaara ihe kacha mma ka ndị na-eso ụzọ ahụ ghọta ihe nile mejuputara ndakpọ olileanya ha n’obe. Ma a na-amata akukọ banyere mkpọsa nke Aririọ Etiti Abalı dika ihè ahụ n’onwe ya nke na-eduga n’eluigwe, e kporokwa nke a ama n’ohụ mbụ Ellen White. Otu narị puku iri anọ na anọ ga-aghọta ndakpọ olileanya nke ndị na-eso ụzọ ahụ na nke ndị Milerait. Ijụ ihè ahụ bụ idapụ n’ụzọ ahụ.

“Ha nwere ihè na-enwu gbaa e debere n’azụ ha ná mmalite nke ụzọ ahụ, nke otu mmụọ-ozì gwara m na ọ bụ ‘mkpu etiti abalı.’ Ihè a na-enwu n’ogologo ụzọ ahụ dum, ma na-enye ihè nye ukwụ ha, ka ha wee ghara isụ ngongo.

“Ọ buru na ha debe anya ha n’aka Jisọs, onye nọ kpomkwem n’ihu ha, na-edu ha gaa n’obodo ahụ, ha nọ n’udo. Ma n’oge na-adighi anya ufodu dara mbà, ha wee si na obodo ahụ di nnoo anya, nakwa na ha turu anya na ha ga-abanyela n’ime ya tupu ahụ. Mgbe ahụ Jisọs ga-agba ha ume site n’iwelite ogwe aka nri Ya di ebube, sitekwa n’ogwe aka Ya ka ihè si puta nke na-efeghari n’elu igwe ndi advent, ha wee tie mkpu, ‘Alleluia!’ Ndi ozo, n’amaghi ama ma n’oso, gonariri ihè ahụ di n’azụ ha, ma si na ọ bughị Chineke duuru ha ruo ebe di anya otu a. Ihè ahụ di n’azụ ha gbanyuru, hapu ukwu ha n’ochichiri zuru ezu, ha wee suọ ngongo, tufuo ohuhu nke akara ahụ na nke Jisọs, wee dapu n’uzo ahụ gbadaa n’ime uwa ochichiri na ajo omume di n’okpuru.” *Christian Experience and Teachings of Ellen G. White*, 57.

Ihe ngosi nke asato bu Mkpu Etiti Abalı, dika e si gosiputa ya n’udi site n’ibanye mmeri Kraist n’ime Jerusalem.

“A kposaghi mkpu etiti abalı nke ukwu site n’arumuka, ọ bu ezie na ihe akaebe nke Akwukwo Nso doru anya ma buru nke na-emechi okwu. Ike na-akpalite akpalite so ya, nke kpaliri mkpurubi. Enweghi obi abuo o bu la, enweghi ajuju o bu la. N’oge Kraist banyere n’ime Jerusalem n’emume mmeri Ya, ndi mmadu bu ndi si n’akuku nile nke ala ahụ zukoata iji debe emume ahụ, gbakoro n’Ugwu Olive, ma ka ha sonyeere igwe mmadu ahụ na-eso Jisọs, ha nwetara mmụọ nso nke oge ahụ, ma nyere aka ime ka mkpu ahụ too, ‘Ngosi nādiri onye ahụ nke nābia n’aha nke Onyenwe anyi!’ [Matthew 21:9.] N’otu aka ahụ ka ndi na-ekweghi ekwe bu ndi juru n’ogbako ndi Adventist—ufodu n’ihi ochicho imata, ufodu kwa nani iji kwaa emo—si nu ike nkwenye nke so ozi ahụ, ‘Lee, Nwunye Ohuru na-abia!’” *Spirit of Prophecy*, volume 4, 250, 251.

Iji buru nwa agboghọ-amamihe n’ubochi ikpeazu, ga-aburiri, site n’ihe amuma choro, na umu agboghọ-amamihe ahụ ga-ata ahuhu nke ndakpọ olileanya, nke n’aka nke ya na-ebubata oge ichere nke ilu ahụ. Ewezuga ahumihe nke oge ichere ahụ, i bughị nwa agboghọ-amamihe ma ọ bu nwa agboghọ-nzuzu.

“Ilu-onu gbasara umu agboghọ iri ahụ nke Matiu 25 na-egosikwa kwa ahumahụ nke ndi Adventist.” *The Great Controversy*, 393.

N'agbanyeghi nke o bula, umu agboghoh amamihe ahụ nke ubochi ikpeazu ga-enweriri ahumahu nke nkuda mmuo nke kwekoru na Eprel 19, 1844, n'ihi na ahumahu nke ilu ahụ bu ahumahu nke otu nari puku na iri anu na anu ahụ, ndi Jon na Mkpughe na-akowaputa dika umu agboghoh na-amaghi nwoke.

Ndi a bu ndi emerughi onwe ha site n'aka umunwaanyi; n'ihi na ha bu ndi na-amaghi nwoke. Ndi a bu ndi na-eso Nwa Aturu ahụ ebe o bula O na-aga. A zutara ndi a site n'etiti mmadu, ka ha buru mkpuru mbu nye Chineke na nye Nwa Aturu ahụ. Mkpughe 14:4.

Ego ilu n'ime ilu nile nke Kraist ka a kporo aha kpomkwem ma kowaa kpomkwem di ka ndi ga-emezu ruo n'akwukwo ozi o bula? Ilu o bula ga-emezu ruo n'akwukwo ozi o bula, ma ilu banyere umu agboghoh amaghi nwoke iri ka e gosiputara kpomkwem dika nke mezuru n'oge gara aga na nke ga-emezukwa n'odinihu "ruo n'akwukwo ozi o bula." A tonyere ya na mmuo ozi nke ato nke ga-anogide buru eziokwu di ugbu a site n'afu 1844 gawa n'ihu ruo mgbe Majkel biliri, oge ule mmadu emechie.

"A na-akpokari m gaa n'ilu ahụ banyere umu agboghoh iri na-amaghi nwoke, ise n'ime ha bu ndi amamihe, ise kwa bu ndi nzuzu. E mezuruwo ilu a, a ga-emekwa ya ruo n'oke nke mkpuredemede ya nile, n'ihi na o nwere itinye n'oru puru iche maka oge a, ma, dika ozi nke mmuo ozi nke ato, e mezuruwo ya, o ga-anogidekwa buru eziokwu nke ugbu a ruo mgbe oge ga-emechi." Review and Herald, August 19, 1890.

Ruo na njedebere nke oge, ilu nke umu agboghoh iri ahụ bu eziokwu di ugbu a, a ga-emekwa Mkpu Etiti Abali ahụ ozo kpomkwem dika e dere ya.

"E nwere uwa nke dina n'ime ajo omume, n'ime aghughoh na nduhie, n'okpuru onyinyo nke onwu n'onwe ya,—na-ehi ura, na-ehi ura. Onye ka mkpuru obi ha na-enwe ihe mgbu ime mmuo iji kotee ha? Olee olu nwere ike iru ha? A dororo uche m gaa n'odinihu, mgbe a ga-enye ihe iriba ama ahụ. 'Lee, Nwoke na-alu Nwanyị abia; putanu izute ya.' Ma ufodu ga-egbu oge inweta mmanu iji mejuputa orion ha, ma mgbe o di oke akaha, ha ga-achoputa na agwa, nke mmanu ahụ nochiri anya ya, apughi ibufe ya n'aka onye ozo." Review and Herald, February 11, 1896.

Mkpu Etiti Abali bu akara-uzo sochirinu a na-ahu n'ihu n'ije nke otu nari puku na iri anu na anu ahụ. Akara-uzo ahụ so ya bu mkpagbu nke na-amalite imegide ndi kwesi ntukwasị obi tupu iwu Uka gbasara Sonde. Mkpagbu ahụ di n'ezị, o dikwa n'ime, mkpagbu nke di n'ime ahụ nwekwara ihe nochianya abuo di iche. Otu n'ime ihe nochianya ndi ahụ bu Judas, nke ozo bu Sanhedrin.

Akara Nso nke itoolu n'uzo Mesaja bu Nrara Nye Maka Mpempe Olaocha Iri Ato

Mgbe ahụ ka e mezuru ihe e kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma, si, Ha wee were mkpuru olaocha iri ato ahụ, onu ahia nke onye ahụ e turu onu ya, onye umu Izrel turu onu ya; ha wee nye ha maka ubi onye okpu ite, dika Onyenwe anyi nyere m iwu. Matiu 27:9, 10.

Amuma

M wee sị ha, Ọ buru na o di unu mma, nyenu m ugwo m; ma o buru na o bughị, hapunu ya. Ha wee tuo iri ato iberibe olocha dika ugwo m. Jehova wee sị m, Tuba ya n'aka onye okpu ite: onu ahia mara mma ahụ nke ha ji tuo m. M wee were iberibe olocha iri ato ahụ, tuba ha n'aka onye okpu ite n'ulo Jehova. Zekaraya 11:12, 13.

Nrara nke Judas na-anochite anya nrara nke ndi nchujà adigboroja, n'ihì na onuogugu 30 na-anochite anya afo ndi nchujà. Ndi nchujà ahụ, bu ndi kwa bu ndi Livai, Onye-ozì nke Ogbugba-ndu na-asachapu dika olaedo na olocha. Mkpuru olocha iri ato nke Judas na-anochite anya ikpochapu ndi nchujà ugha n'oge iwu Sode; o bu ezie na Judas nwuru ntakiri tupu obe ahụ, o ka bu otu ubochi ahụ. Judas abughị ihe nnochianya nke Sanhedrin; o bu ihe nnochianya nke onye e chere na o no n'etiti ndi na-eso uzọ Kraist.

Di ka onye na-eso uzọ Kraist, i bu onye na-eso uzọ mmanu-nsọ nke Jizos. Mmanu-nsọ ahụ n'oge baptizim Ya gbanwere aha Jizos buru Jizos Kraist, n'ihì na Kraist putara—onye e tere mmanu. Aha Ya wee gbanwee mgbe ahụ, n'ihì na o bu mgbe ahụ ka O ga-eme ka ogbugba-ndu ahụ guzosie ike n'etiti otutu ndi ruo otu izu, ma otu ihe nnochianya kachasi puta ihè nke mmekorita ogbugba-ndu bu aha a gbanwere. E tere Jizos mmanu nke ike n'oge baptizim Ya. Ibu onye na-eso uzọ Kraist putara na i bu onye na-eso uzọ baptizim Ya. O bu n'oge baptizim Ya ka e tere Ya mmanu nke ike. Okwu Pita kwuru na Matiu 16:18 ka a maara n'ụwa nkà mmụta okpukpe Ndi Kraist dika "Nkwuputa Ndi Kraist." O bu otu n'ime isiokwu ukwu ndi okà mmụta okpukpe na ndi okà mmụta ji atule otutu ihe. N'ozuzu, mkparita uka nke ndi okà mmụta okpukpe na ndi okà mmụta na-akowaputa ihe na-enweghi, ma o bu ikekwe nke nwere naani ntakiri mkpa, ma isi okwu ahụ ka di, na Iso Uzọ Kraist ghotara na mgbe e tere Jizos mmanu, O ghorọ Mesaya mgbe ahụ.

O siri ha, Ma onye ka unu na-asị na m bu? Saimon Pita zara si, Gi bu Kraist ahụ, Okpara nke Chineke di ndu. Matiu 16:15, 16.

Aha mbu Pita bu eziokwu ahụ n'onwe ya, n'ihì na Simon Barjona putara "onye na-anu ozi nduru ahụ," nke bu ozi nke baptizim Ya. Baptizim Ya kwekorọ na 9/11, ma Judas na-anochite anya ndi ahụ ndi n'oge ufodu kwuputara na ha ghotara 9/11, ma ha efuo uzọ ha n'uzọ ahụ. Judas abughị akara nke Sanhedrin, n'ihì na ha na-anochite anya choochi Laodisia nke Seventh-day Adventist. Judas nyere Sanhedrin àmà, ma ihe nnochianya nke nnupuisi Sanhedrin di iche na nnupuisi nke Judas. A kowara nnupuisi Sanhedrin n'nro na-esonu.

"Achikotara m ihe ndi m dere, anyi wee bido njem anyi. N'uzọ, anyi nwere nzuko abuo na Orange ma nwee ihe àmà na e nyere uka uru ma gbaa ya ume. Anyi onwe anyi nkwara ume ohuru site n'aka Mmuo nke Onyenwe anyi. N'abalì ahụ, aroro m nro na m no na Battle Creek, na-ele anya site n'akuku iko di n'onu uzọ, m wee hu igwe mmadu na-abia n'ulo ahụ, mmadu abuo abuo. Ha yiri ndi siri ike ma kpebisie ike. Amaara m ha nke oma, m wee tugharia imeghe uzọ ime ulo obia ka m nabata ha, ma echere m na m ga-elekwa anya ozo. Ebe ahụ agbanweela. Igwe ahụ ugbu a gosiputara odidi nke njem ngaghari ndi Katolik. Otu n'ime ha jidere obe n'aka ya, onye ozo ejiri ahia ami. Ka ha na-abiaru nso, onye ahụ ji ahia ami ahụ gara gburugburu ulo ahụ, na-ekwu ugboro ato: 'A machibidoro ulo a iwu. A ghaghị inapu ngwongwo ndi a. Ha ekwuola okwu megide usoro nsọ anyi.' Ujo jidere m, m wee gbaa oso gafee ulo ahụ, si n'onu uzọ ugwu puta, m wee hu onwe m n'etiti igwe mmadu, ufodu n'ime ha

bụ ndị m maara, ma enweghị m obi ike ikwu ha otu okwu n’ihi egwu na a ga-arara m nye. Anwara m ichota ebe nzuzo m ga-anokwa akwa ma kpee ekpere n’enweghị izute anya ndị na-achosi ike, na-enyocha ihe, ebe obula m tughariri. Ugboro ugboro ka m na-ekwughachi: ‘O buru naani na m ga-aghota nke a! O buru na ha ga-agwa m ihe m kwuru ma o bu ihe m mere!’”

“Ebere m akwa nke ukwu ma kpee ekpere nke ukwu ka m huru ka a na-anapu anyi ihe onwunwe anyi. Anọ m na-agbali igu n’anya ndi no m gburugburu ebere ma o bu omiiko ha nwere n’ebe m no, ma lekota ihu otutu ndi m chere na ha ga-agwa m okwu ma kasie m obi ma a si na ha anaghi atu egwu na ndi ozo ga-ahu ha. Emere m otu mgbali igbapu n’etiti igwe mmadu ahụ, ma mgbe m huru na a na-ele m anya, ezobere m ihe m bu n’obi. Amalitere m ibe akwa n’olu dara uda, na-asị: ‘O buru naani na ha agwa m ihe m mere ma o bu ihe m kwuru!’ Di m, onye na-ehi ura n’elu akwa n’ime otu onu ulo ahụ, nuru m ka m na-ebe akwa n’olu dara uda ma kotee m. Ohiri isi m juru mmiri n’anya mmiri, mwute nke mmuo di arọ wee dakwasị m.” Testimonies, volume 1, 577, 578.

Itukwasị ukpuru ahụ n’oru, bu na ndi amuma na-ekwu okwu karja banyere ubochi ikpezu karja ubochi ndi ha biri n’ime ha, na-ebuli ajuju di nno arọ ma di nsọ nye ndi ndu nke uka Seventh-day Adventist. Nwannaanyi White “chikotara” “ederede” ya ma malite njem iloghachi na Battle Creek. Battle Creek bu n’oge ahụ obi oru ahụ, dika Tacoma Park di taa, ma o bu Jerusalem n’ubochi Kraist. O chikotara ederede ya maka njem ahụ, mgbe o kwuputachara ogo o no na-enwe banyere ederede ya. Ihe gbara nro ya gburugburu bu banyere ederede ya. Ogo ahụ mere n’obodo Wright.

“Mgbe anyi no na Wright, anyi ezigalari edemede aka m maka No. 11 n’ulo oru mbiputa, ma ana m emeziwanye ihe foro nke nta ka o buru oge o bu m no n’ezí nzuko site n’ideputa ihe maka No. 12. A nwara ike m nke ukwu, nke anu ahụ na nke uche, mgbe m na-arusi oru ike n’ihi uka di na Wright. Enwere m mmetuta na m kwesiri inwe izuika, ma enweghi m ike ihu ohere obula maka nnwere onwe. Ana m agwa ndi mmadu okwu otutu ugboro n’izu, ma na-ede otutu peeji nke akaebe onwe onye. Ibu arọ nke mkpuru obi di n’ahu m, ma ibu oru ndi m chere na ha di ukwu nke ukwu, nke mere na enwere m ike inweta naani awa ole na ole nke ura kwa abali.”

“Mgbe m no otu a na-arusi oru ike n’ikwu okwu na n’ide ihe, enwetara m akwukwo ozi sitere na Battle Creek ndi juputara n’agwa na-akuda mmuo. Ka m na-agu ha, enwere m nkuda mmuo nke a na-apughi ikowa akowa, nke ruru n’oke ihe mgbu nke uche, nke yiri ka, ruo obere oge, o ga-eme ka ike ndu m ghara iru oru. Ruo abali ato, o foro nke nta ka m ghara ihi ura ma oli. Echiche m juputara n’itunanya na mgbagwoju anya. Ezochiri m mmetuta m otu m puru isi mee ya n’aka di m na ezinulo ahụ nwere omiiko nke anyi bi n’etiti ha. O dighi onye maara oru siri ike m ma o bu ibu di n’uche m ka m na ezinulo ahụ na-ejikota n’ofufe ututu na nke mgbede, ma na-achọ iburu ibu m tukwasị n’elu Onye ahụ ukwu na-eburu ibu. Ma aririo m sitere n’obi e gbagoro agbago site n’ihe mgbu di ukwu, ekpere m adighikwa zuru ezu ma na-adabakarị n’ihi iru ujú a na-apughi ijide. Obara na-agbaga n’uburu m n’ike, na-eme ka m na-agbagharikari ma na-achọ ida. Obara imi na-asọ m ugboro ugboro, karisja mgbe m gbara mbo ide ihe. A manyere m ihapu ide ihe m, ma enweghi m ike iwepu ibu nchegbu na oru dijiri m, ebe m ghotara na enwere m ama maka ndi ozo nke m na-enweghi ike iweta n’ihu ha.”

“Anatara m akwụkwọ ozi ọzọ, na-agwa m na e chere na ọ ka mma ikwusị ibiputa Nke 11 ruo mgbe m ga-edechaputa ihe e gosiri m banyere Ụlọ Ọrụ Ahụ Ike, n’ihi na ndị na-elekọta ọrụ ahụ nọ n’oké mkpa nke ego ma chọọ mmetụta nke àmà m iji kpalie ụmụna. Mgbe ahụ, edere m akụkụ nke ihe e gosiri m banyere Ụlọ Ọrụ ahụ, ma enweghị m ike iweputa isiokwu ahụ dum n’ihi nrugide ọbara na-aga n’ụburu. Ọ buru na m chetara na a ga-egbu oge dị otu a n’iputa Nke 12, agaraghị m, n’ọnọdụ ọ bụla, ezipu akụkụ nke okwu ahụ dị na Nke 11. Echere m na mgbe m zuru ike ụbọchị ole na ole, m ga-enwekwa ike ilaghachi n’ide ihe m. Ma n’ime nnukwu iru újú m, achọputara m na ọnọdụ ụburu m mere ka o ghara ikwe m omume ide ihe. E chefuru echiche nke ide àmà, ma nke n’ozuzu ma nke onwe onye, a na-adịkwa m n’ọnọdụ nhujuanya na-adighi akwusị akwusị n’ihi na enweghị m ike ide ha.”

“N’ọnọdụ ihe ndị a, e kpebiri na anyị ga-alaghachi na Battle Creek ma nọrọ ebe ahụ mgbe ụzọ ndị ahụ ka nọ n’ọnọdụ apitị na mmebi emebi, nakwa na m ga-emecha Nọ. 12 n’ebe ahụ. Di m nwere nnoọ agụụ ihu ụmụna ya nọ na Battle Creek ma gwa ha okwu ma soro ha nuriọ ọnu n’ọrụ nke Chineke nọ na-emere ya. Achikọtara m ihe odide m, anyị wee bido ije anyị. ...”
Testimonies, volume 1, 576, 577.

N’ụbọchị ikpeazụ, ndị ndu nke ụka Seventh-day Adventist, nke e gosiri dika Battle Creek na ndị ọ “maara nke ọma,” gbanwere buru ngaghari ndị Katolik. Ndị ndu nke ụka Seventh-day Adventist gbanwere buru ngaghari ndị Katolik. N’ohu ahụ, ha bįara “abuo abuo,” otu nwere ami, onye ọzọ nwekwara obe. Ha sere okirikiri gburugburu ụlọ ahụ ma kwuputa ugboro ato, “E machibidoro ụlọ a iwu. A ghaghị ikwatu ngwongwo ya. Ha ekwuwo okwu megide usoro nsọ anyị.” Gini bu “ngwongwo” ndi ahụ di n’ime “ulo” nke ndi ndu ndi Katolik nke Battle Creek “kwatara?” Kedu “usoro nsọ” nke ụka Katolik ka “ekwuoro megide?”

N’uzọ ka kpomkwem, ajuju ahụ puru ibu, “ọ bu otu Katolik nke udi gini ka duru uzo n’Inquisition?” Inquisition malitere site n’otu ndi Dominican, tupu ndi Jesuit aputa n’akuko ihe mere eme, ma ozugbo ha sonyechara, ha ghorọ otu ahụ nke kwadoro n’uzo puru iche obi ojoọ na iwufu ọbara.

“N’uwa niile nke ndi na-aza onwe ha ndi Kraist, a na-eyi Protestantism egwu site n’aka ndi iro di egwu. Mgbe mmeri mbu nke Ndozighari ahụ gafesiri, Rom kpokoro agha oheru, na-atu anya imezu mbibi ya. N’oge a ka e kere otu ndi Jesuit, ndi kacha buru ndi obi ojoọ, ndi na-enweghi ezi ukpuru, na ndi kacha nwee ike n’etiti ndi niile na-alu ogu n’aha popery. E kewapuru ha n’aka njiko nke uwa na odimma mmadu, ha anwuola n’ihe gbasara ihe iwu ihunanya eke na-achọ, a gbachikwara nkiti kpmkpam uche na akọ na uche ha; ha amaghị iwu ọ bụla, ma ọ bu njiko ọ bụla, ma e wezuga nke otu ha, ha enweghikwa ọrụ ọ bụla ma e wezuga igbasa ike ya. Ozioma Kraist enyela ndi na-eso ya ike izute ihe ize ndu ma tachie obi n’ahuhu, na-enweghi ujo n’agbanyeghi oyi, aguu, irusi ọrụ ike, na ida ogbenye, iji kwado okoloto nke eziokwu n’ihu igwe ahuhu, ulo mkporo, na osisi oku. Iji buso ike ndi a agha, Jesuitism tinyere n’ime ndi na-eso uzo ya mmuo inu oku n’obi nke kpatara na ha nwekwara ike idi udi ihe ize ndu ahụ, ma guzochie ike nke eziokwu site n’iji ngwa agha niile nke aghugho. O dighi mpu ọ bula buru oke ibu ka ha ghara ime ya, ọ dighi aghugho ọ bula di ala nke ukwu ka ha ghara iji ya aru ọrụ, ọ dighikwa uwe nzuzo ọ bula siri ike nke ukwu ka ha ghara iyi ya. N’agbanyeghi na ha kwere nkwa ida ogbenye na idi umeala n’obi ruo mgbe ebighi ebi, ebumnuche ha a muru

nke oma bu inweta akunuba na ike, ibu ndi e nyere onwe ha n'ikwatu Protestantism, na iwughachi ochichi kacha elu nke pope."

"Mgbe ha na-aputa dika ndi otu nzuko ha, ha na-eyikari uwe nke idi nsọ, na-ejeleta ulo mkporo na ulo ogwu, na-ejere ndi oria na ndi ogbenye ozi, na-ekwuputa na ha ajula uwa, ma na-eburu aha nsọ nke Jisos, Onye gara gburugburu na-eme ezi omume. Ma n'okpuru odidi a na-enweghi ntaramahuhu, a na-ezokari nzube ndi kacha njo ma na-egbu mmadu. O bu ukpuru bu isi nke nzuko ahụ na njedebe na-eme ka uzọ e si ruo ya buru ezi ihe. N'okpuru iwu a, igba ugha, izu ohi, igba akaebe ugha, igbu ochu, abughi naani ihe a puru igbaghara kama ha bukwa ihe kwesiri otuto, mgbe ha na-eje ozi maka odimma uka. N'okpuru udi odidi di iche iche, ndi Jesuit chotara uzọ banye n'oru ochichi, na-arigo ruo ibu ndi ndumodu nke ndi eze, ma na-akpuzi amuma ndoro ndoro ochichi nke mba di iche iche. Ha ghoro ndi ohu ka ha wee na-eme di ka ndi nledo n'ebe ndi nwe ha no. Ha guzobere koleji maka umu ndi eze na ndi a ma ama, na ulo akwukwo maka ndi nkiti; ma a dotara umu nke ndi nne na nna Protestant n'idebe emume okpukpe Pope. E tinyere ima mma elu elu na ngosiputa niile nke ofufe Rom niile n'oru ka e wee gbagwoju uche anya ma mee ka anya ya juo ya ma dota echiche ya n'agha, ya mere, nnwere onwe ahụ ndi nna ha jiri ruosi oru ike ma wusa obara ha maka ya ka umu ha rara nye. Ndi Jesuit gbasara onwe ha ngwa ngwa n'ofe Europe, ma ebe o bula ha gara, nloghachi nke okpukpe Pope sochiri."

"Iji nye ha ike ka ukwu, e weputara bull nke weghachiri Inquisition. N'agbanyeghi ihe mkpesa na ikposi zuru ebe nile e jiri lee ya anya, obuna n'ime mba Katolik, e guzobere ulokpe a di egwu ozo site n'aka ndi ochichi popu, ma a meghariri ajo omume ndi di oke egwu nke na ha apughi idi n'ihè ehie n'ulo mkporo nzuzo ya. N'otutu mba, a gburu puku na puku ndi kasi mma nke mba ahụ, ndi kachasi ochi ma burukwa ndi kachasi ebube, ndi nwere ogugu isi nke ukwu ma guru akwukwo nke oma nke ukwu, ndi nchujà na ndi ozizi Chineke di nsọ ma raara onwe ha nye, umu amaala na-arusi oru ike ma hu mba ha n'anya, ndi oka mmuta na-enwu enwu, ndi nka nwere nka puru iche, ndi omenka nwere nka, ma o bu manye ha ka ha gbaga n'ala ozo.

"Ndi a bu uzọ ndi Rom kporo oku iji gbanyuo ihè nke Ndozighari ahụ, iji napu mmadu Akwukwo Nso, ma weghachite amaghi ama na nkwenkwe ugha nke Oge Ochichiri. Ma n'okpuru ngozi Chineke na oru ndi ikom ahụ di ebube ndi O kpolitere ka ha soro Luther dochie ya, a kwatughi Protestantizim n'ala. O bughj amara ma o bu ogwe aka ndi eze ka o ga-eji buru ike ya. Obodo ndi kasi nta, mba ndi kachasi di umeala n'obi na ndi kasi nta n'ike, ghoro ebe e wusiri ike ya. O bu Geneva nta n'etiti ndi iro di ike na-akpa nkata ibibi ya; o bu Holland n'elu aja mmiri ya n'akuku oke osimiri ugwu, na-alu ogu megide ochichi aka ike nke Spain, nke n'oge ahụ bu alaeze kachasi ukwu na nke kacha baa ogaranya; o bu Sweden joro njo, ala na-adighi ami mkpuru, ka mmeri maka Ndozighari ahụ ritere." The Great Controversy, 234, 235.

Uka Katolik mere ihe niile ha puru ime iji zoo Akwukwo Nso n'aka mmadu, site n'izoro na odinala na omenala ha nke ndi na-ekpere arusi kariri Okwu Chineke. Ndi ndu Adventizim nke Laodisia agaghi akpo ndi na-ekweghi ekwe n'ulokpe n'ihie ihe odide Ellen White, ma ndi Katolik na-ekwuputa na ha bu ndi ndu Battle Creek ga-eme otu ahụ. Nnoo isi nke anu ohia ahụ nke Katolik

bụ iji ike ọchịchị nke ụwa ruzuo ebumnuche okpukpe. Mgbe Adventizim chooro ike iwu nke ọchịchị ụwa iji lekota ulooru ya di iche iche, a puru ihu mkpuru nke “usoro nso” ha.

N’ihe gbasara emume auto-da-fé (omume nke okwukwe) nke Njuta Okwukwe nke Spain, ahijia amị na obe na-aputa dika ihe nnochianya ndi e jikotara na ikpogide Kraist n’obe. Ahijia amị ahụ na-ezo aka n’osisi eze ụgha e tinyere n’aka Jisos mgbe e ji ogwu kcube ya okpueze, nke ndi agha Rom ji tie ya, na-anochi anya ikwa emo, ahuhu, na nleli.

A na-egosi obe ahụ n’uzo putara ihè n’usoro njem auto-da-fé. Obe ndu ndu (nke a na-ekpuchikari n’akwa oji crepe) jere ozi di ka akara nke Njuta Okwukwe, a na-eburu ya n’usoro njem nkwaadebe puru iche n’ubochi bu ya uzo, ma na-egosikwa ya n’oge emume ahụ. O nochiri anya ikike nke ulokpe ahụ.

Iwepu ihe onwunwe n’iwu na-ezo aka n’inakoro ihe onwunwe nke onye a mara ikpe (itufuo ya n’okpuru njide ma o bu iwepu ya n’iwu), nke bu ntaramahuhu a na-ahukari n’Ochichi Nnyocha Okwukwe iji kwado ulokpe ahụ n’ego ma taa iju okwukwe ahuhu. A na-ekwuputa nke a n’ihu oha n’ime ahiriokwu ikpe auto-da-fé, na-eme ka ihere n’ihu oha na igbochi ndi ozo puta ihè.

Akwukwo ndi Ellen G. White dere n’uzo doro anya ma burukwa nke na-emechi okwu, na-akato nduzi ahụ nke ga-egbochi akwukwo ya n’igbalị ime ka abụ nke ubi vain a na-abu kwusi; ma nke a bu omume ikpeazu nke usoro na-adighi nso, kpomkwem tupu ha egosiputa agwa ha n’ihu oha n’iwu Sode. Otu “ngaghari Katolik,” kwekoro na ndi ikom iri abuo na ise nke oge ochie na-akpo isi ala nye anyanwu. N’ime paragraf ano ndi na-esonu, paragraf mbu na-akowaputa “ndi mmadu nke Chineke a na-ekwu na ha bu nke Ya,” n’ime “ubochi ikpeazu.” Ebe a na-ekwu okwu na-akuzi nke oma na n’ubochi ikpeazu, ndi ukochukwu Seventh-day Adventist ga n’ime “uka di iche iche na n’ime nnukwu nzuko ndi a na-eme n’ezi,” “ariosi ndi mmadu ike banyere mkpa o di idebe ubochi mbu nke izu.”

“Onyenweanyi nwere esemokwu megide ndi ya bu ndi na-ekwuputa na ha bu nke ya n’ubochi ikpeazu ndi a. N’esemokwu a, ndi ikom no n’onodu oru na ibu oru ga-agbaso uzo nke di nnoo iche megide nke Nehemaja soro. O bughị naanị na ha onwe ha ga-eleghara ubochi izu ike anya ma leda ya anya, kama ha ga-anwa igbochi ndi ozo idebe ya site n’ili ya n’okpuru mkpofu omenala na odinala. N’ulo-nzuko na n’ogbako ukwu a na-eme n’ezi, ndi ozi ga-ariosi ndi mmadu ike mkpa o di idebe ubochi mbu nke izu. E nwere odachi n’elu oké osimiri na n’elu ala: ma odachi ndi a ga-aba uba, otu mbibi na-esochi nke ozo nso; a ga-egosikwa obere igwe ndi na-edebe ubochi izu ike n’ihi ako na uche dika ndi na-ewetara uwa iwe Chineke n’ihi ileghara ha na-eleghara Sode anya.”

Nke a na-egosi nke oma na Ndi Adventist Ubochi nke Asaa bu “ndi na-ekwuputa onwe ha di ka ndi Chineke” ndi ga-akwado idebe Ubochi Sode, nakwa na ha ga-atukwa “aka” n’ebe “obere igwe ahụ nke ndi na-edebe Ubochi Izuike n’ihi ako na uche” no. N’akuku na-esonu, o na-ekwusi ike na mkpagbu nke oge gara aga ga-emeghari ozo. Akuku gara n’ihu ya kwusiri n’ebe o kporo ndi na-ekwuputa onwe ha di ka ndi Chineke iche n’ebe ndi o siri na ha bu ndi na-edebe Ubochi Izuike n’ihi ako na uche no. O wee webata akuko ihe mere eme gara aga, ma doo aka na ntị na akuko ndi ahụ ga-emeghari ozo n’ubochi ikpeazu. O doro anya nke ukwu.

“Setan na-agba mbọ ka e kwee ụgha a ka o wee dọrọ ụwa n’agha. Ọ bụ atumatụ ya ime ka mmadụ nabata njehie n’ike. Ọ na-ekere òkè nke ukwu n’igbasa okpukpe ụgha niile, ọ gaghikwa akwusị n’ihe ọ bụla n’ime mgbalị ya ime ka a nabata ozizi ndị na-ezighị ezi. N’okpuru uwe mkpuchi nke inụ ọkụ n’obi n’ihe metụtara okpukpe, ndị mmadụ, bụ ndị mmụọ ya kpaliri, ewepụtala ahụhụ ndị kasị obi ojoo maka mmadụ ibe ha, ma mee ka ha taa ahụhụ ndị kasị dị egwu. Setan na ndị nnọchiteanya ya ka nwerekwa otu mmụọ ahụ ruo ugbo a; a ga-emegharikwa akụkọ ihe mere n’oge gara aga n’ụbọchị anyị.”

“E nwere ndị mmadụ ndị tinyeworo uche ha na ọchịchọ ha imezu ihe ojoo; n’ime omimi ọchịchiri nke obi ha ka ha kpebiri mpụ ndị ha ga-eme. Ndị a aghogburu onwe ha. Ha ajụwo nnukwu iwu ziri ezi nke Chineke, ma n’ọnọdụ ya ha ewulitela ụkpụrụ nke aka ha, ma site n’itule onwe ha na ụkpụrụ a ha na-ekwuputa onwe ha dị ka ndị dị nsọ. Onyenwe anyị ga-ekwe ka ha kpughee ihe dị n’ime obi ha, ka ha gosiputa n’omume mmụọ nke nna-ukwu na-achikwa ha. Ọ ga-ahapụ ha ka ha gosi asị ha kpọrọ iwu ya site n’otú ha si emeso ndị na-eguzosi ike n’ihe n’ihe iwu ahụ choro. A ga-akpali ha site n’otu mmụọ ahụ nke ara okpukpe nke kpaliri igwe mmadụ ahụ gara n’ihu ikpogide Kraịst n’obe; ụka na alaeze ga-ejikọta onwe ha n’otu nkwekọriri ruru ahụ.”

“Ụka nke oge a esowo nzọkwụ ndị Juu nke oge ochie, bụ ndị wepuru iwu nile nke Chineke n’akụkụ n’ihi omenala nke onwe ha. Ọ gbanweela iwu e nyere n’usoro, mebie ogbugba ndu ebighi ebi, ma ugbo a, dika n’oge ahụ, mpako, ekweghi ekwe, na enweghi ntukwasị obi n’okwukwe bụ ihe si na ya puta. E gosiputara ezi onodụ ya n’ezie n’okwu ndị a sitere n’abụ Mosis: ‘Ha emebiwo onwe ha, ntupọ ha abughị ntupọ nke umu ya; ha bụ ogbo gbagoro agbago na nke agbagoro agbago. Ọ bụ otu a ka unu si akwughachi Jehova, unu ndị mmadụ nzuzu na ndị enweghi amamihe? Ọ bughị ya bụ nna gi nke zutara gi? Ọ bughị ya mere gi, ma guzosie gi ike?’” Review and Herald, March 18, 1884.

E nwere amaokwu n’azụ amaokwu n’ime Mmụọ nke Amuma nke na-akowaputa mkpagbu nke ndị kwesi ntukwasị obi Chineke nke ụbọchị ikpeazu ga-enwe, ma “ụka nke taa” nke ọ na-akowa abughị Iso Ụzọ Kraịst n’ozuzu ya, kama ọ bụ ụka ahụ nke ọ na-egosiputa ugboro ugboro dị ka nke e ji ụka ndị Juu mee ihe nnọchianya ya. Amaokwu ndị ahụ doro anya n’ime ihe odide ya bụ ihe na-akpali ụka Seventh-day Adventist ime mgbalị itinye mgbochi n’elu ihe odide Sister White, dika nrọ ya si akowa ya n’uzọ dabara adaba. Omume ha megide ihe odide ya, ndị bụ ngwongwo doro anya nke ulọ ya nke ndị ndu Battle Creek, ndị gbanwere ghoọ usoro nsọ nke Katolik, ga-egbochibido. A na-anochikwa mwakpo ha megide ihe odide ya anya site na mwakpo e mere megide ihe odide Jeremiah. Nrọ Ellen White bụ àmà nke abụọ banyere ikụ ọkụ ihe odide Jeremiah.

N’ogbo nke atọ nke Adventizim nke Laodisia, ime nkwekọrịta na imezigharị n’eziokwu bụ isiokwu kacha pụta ihè. Ụgbo nke atọ a nọchiri anya ya site na nzukọ Pergamos. Malite na mbiputa akwukwo W. W. Prescott nke a kpọrọ The Doctrine of Christ n’afọ 1919, ruo n’mbiputa Questions on Doctrine n’afọ 1957, na-akowa oge mgbanwe nke mbiputa alfa nọchiri anya ya ma kwusikwa na mbiputa omega. Akwukwo mbụ ahụ nọchiri anya ijụ nke W. W. Prescott juru Odum nke ebo Juda, n’ihi echiche Protestant dara n’apuzọ banyere Kraịst. Akwukwo Prescott, nke e nyere aha ya nke oma The Doctrine of Christ, wepuru kpmkpm ozi amuma nke Millerite, hapu naanị nkowa efu banyere Jizos nke Katolik na Protestant dara n’apuzọ na-eke ofufe. Akwukwo ikpeazu n’ogbo

ahụ na-akọwa nsọpuru na izi ezi nke na-ebibi iwu Chineke, ikpe ziri ezi Ya na ebere Ya. E nyere Izrel oge ochie orụ ịbụ ndị nlekọta nke iwu Chineke, ma Adventizim kwesịkwara ịbụ ndị nlekọta ọ bughị naanị nke iwu Chineke, kama kwa nke Okwu amụma Ya. N'afọ 1919, e bipụtara akwụkwọ juru ịgbachitere Okwu amụma Chineke, na-akara mmalite nke ọgbọ nke atọ nke Adventizim nke Laodisia nke kwusiri na akwụkwọ juru iwu Chineke.

“Ọ bụrụ na i were isi-ike nke obi na-emetu n'obi, ma site n'nganga na ezi omume nke onwe ju ikwuputa mmejo gi, a ga-ahapu gi n'okpuru onwunwa Setan. O bụrụ na mgbe Onyenwe anyi kpughere gi njehie gi, i naghị echeghari ma o bu kwuputa mmejo, nlekota amamihe ya ga-eme ka i laghachi n'otu ebe ahụ ugboro ugboro. A ga-ahapu gi ka i mee mmejo ndi yiri nke ahụ, i ga-anogide na-enweghi amamihe, i ga-akpokwa mmehie ezi omume, ma kpoọ ezi omume mmehie. Otutu aghugho ndi ga-aka ike n'ubochi ikpezu ndi a ga-agbachikwa gi gburugburu, i ga-agbanwekwa ndi ndu, ma i gaghị ama na i meela otu ahụ.” Review and Herald, December 16, 1890.

Pegamos, uka nke atọ, dugara na Tayaitira, uka ndi popu, nke bu ọgbọ nke anọ, mgbe ndi ikom iri abuo na ise kporo isi ala nye akara nke ochichi Tayaitira.

“Iwu nke ndi mbido ndi kolonist nakweere, nke nyere naanị ndi otu uka ikike itu vootu ma o bu ijide okwa n'ochichi obodo, dugara n'oria kacha njo n'azu. A nabatara usoro a dika uzọ isi chekwaa idi ocha nke steeti, ma nsonaazu ya bu mmebi nke uka. Ebe ikwuputa okpukpe ghoru onodu e ji enweta ikike ihoputa na ijide okwa, otutu ndi, ndi naanị mkpali amuma uwa kpaliri, sonyere na uka n'enweghi mgbanwe nke obi. N'otu a, uka ndi ahụ bjara igunye, n'oke di ukwu, ndi a na-agbanwebeghi; obuna n'ime ozi ukochukwu ka e nwere ndi na-abughi naanị na ha jidesiri njehie ozizi ike, kama ndi na-amaghikwa ike mmeghari nke Mmuo Nso. N'otu a ka e gosikwara ozo ajo nsonaazu ahụ, nke a huro ugboro ugboro n'akuko ihe mere eme nke uka site n'ubochi Constantine ruo ugbo a, nke igbali iwulite uka site n'enyemaka nke steeti, nke irio ike ochichi uwa ka o kwado ozioma nke Onye ahụ kwuru, si: 'Alaeze m abughi nke uwa a.' Jon 18:36. Njiko nke uka na steeti, o burugodi na ogo ya pere mpe nke ukwu, n'agbanyeghi na o nwere ike iyi ka o na-eme ka uwa bjaruo uka nso, n'ezio kwu o bughị ihe ozo kari ime ka uka bjaruo uwa nso.” The Great Controversy, 297.

“Njiko uka na ochichi, obuna ma ogo ya di ntakiri nke ukwu, n'agbanyeghi na o puru idi ka o na-eme ka uwa bjarukwuo uka nso, n'ezio kwu o bu naanị ime ka uka bjarukwuo uwa nso.” N'abali iri na asato nke onwa Mee, afọ 1977, Bert B. Beach (otu onye nduzi n'ime Division Northern Europe-West Africa nke uka ahụ, ma sonyekwa n'ihe gbasara mmekorita n'etiti uka di iche iche) nyere onye ahụ na-emegide Kraist, Pope Paul VI, nrite medal e kpuchiri olaedo n'oge nnoko igwe mmadu na Rome. Nke a bu akuku nke nzuko nke Conference of Secretaries of World Confessional Families. E koru ihe omume ahụ na Adventist Review (Ogost 11, 1977), ma Religious News Service kporo ya ihe mbu o mere ka onye nnochi anya SDA nke goomentị kwadoro zukota na Pontiff.

“Onyenweanyi ekwuwo onu n'ibe megide ndi na-ewepu ihe n'Akwukwo Nso ma o bu na-etinye ihe n'ime ha. Nnukwu A BURU M kpebiela ihe ga-abu iwu nke okwukwe na ozizi, ma O hoputara na Bible ga-abu akwukwo nke ezinulo. Uka nke na-arapara n'okwu Chineke

kewapuru onwe ya kpamkpam n'ebe Rom no. Ndi Protestant bubu ndi di otu a, dipuru adipu n'ebe nnukwu uka a nke ndapu n'ezi okwukwe no, ma ha abiarukwuola ya nso, ma ha ka nokwa n'uzo nke ime ka ha na Uka Rom diri na mma ozo. Rom anaghi agbanwe agbanwe mgbe o bua. Ukpuru ya agbanwebeghi obuna ntakiri. O belatabeghi odiche di n'etiti onwe ya na ndi Protestant; o bu ha mere ngaghari niile n'ihu. Ma gini ka nke a na-egosi gbasara Protestantism nke taa? O bu iju eziokwu Bible na-eme ka mmadu bjaruo ekweghi na Chineke nso. O bu uka lara azu n'okwukwe na-ebelata anya di n'etiti onwe ya na Papacy."

"O bu mkpuruobi di ka Luther, Cranmer, Ridley, Hooper, na otutu puku ndi ikom a ma ama ndi ghoru ndi e gburu n'ihu eziokwu, ka ha bu ezi ndi Protestant n'ezie. Ha guzooro di ka ndi nche ntukwasị obi nke eziokwu, na-ekwuputa na Protestantism apughi ijikota onwe ya na Romanism, kama o ghaghi idi kewapuru na ukpuru nke Papacy di anya dika owuwa anyanwu si di anya n'ebe odida anyanwu no. Ndi di otu a na-akwado eziokwu enweghi ike idi n'otu nkwekorita na 'nwoke mmehie ahụ' karija ka Kraist na ndiozi ya puru idi. N'oge ndi gara aga ndi ezi omume chere na o gaghi ekwe omume ijiko onwe ha na Rome, ma, o bu ezie na mmegide ha megide usoro njehie a ka e jigidere n'ihe ize ndu nke aku na uba na ndu, ha ka nwere obi ike inogide na nkewa ha, ma jiri obi dike luo ogu n'ihu eziokwu. Eziokwu nke Bible diri ha onu karija akunuba, nsopuru, ma o bu obuna ndu n'onwe ya. Ha enweghi ike inwe ndidi ihu ka a na-eli eziokwu n'okpuru nnukwu ibu nke nkwenkwe ugha na aghugho okwu ugha. Ha weere okwu Chineke n'aka ha, welie okolofo nke eziokwu n'ihu ndi mmadu, ma jiri obi ike kwuputa ihe ahụ Chineke kpugheere ha site n'ichoghari Bible n'uzo okukoro anya. Ha nwuru onwu kasi njo n'ihu ntukwasị obi ha nye Chineke, ma site n'obara ha ha zutaraara anyi nnwere onwe na uru ndi otutu ndi na-ekwu na ha bu ndi Protestant na-ahapu n'aka ike nke ajo ihe n'uzo di mfe. Ma anyi ga-ahapu uru ndi a e ji nnukwu onu ahia zuta? Anyi ga-ewetara Chineke nke eluigwe mkpari, ma, mgbe o meworo ka anyi nwere onwe anyi puo n'ike nkeko Rom, anyi alaghachi itinye onwe anyi ozo n'ohu nke ike a na-emegide Kraist? Anyi ga-egosi ire ere anyi site n'ibianye aka hapu nnwere onwe okpukpe anyi, ikike anyi ife Chineke ofufe dika ntuziaka nke ako na uche nke anyi si di?"

"Olu Luther, nke gara n'ugwu na ndagwurugwu, nke kpaghariri Europe dika ala oma jijiji, kporo ka ndiozi oma di ukwu nke Jizos puta ihè, ma eziokwu ahụ ha kwadoro apughi ime ka a gbachi ya nkiti site n'oku nku, site n'ita ahuhu, site n'ulo mkporo, site n'onwu; ma ruo ugbu a olu ndi agha ahụ a ma ama nke ndi nwuru n'ihu okwukwe ka na-agwa anyi na ike Rom bu ndapu n'ezi okwukwe ahụ e buru amuma banyere ya n'ubochi ikpeazu, ihe omimi nke ajo omume ahụ Pol huru ka o malitelari iru oru obuna n'oge ya. Okpukpe Roman Katolik na-enweta ala ngwa ngwa. Popu na-ariwanye elu, ma ndi tughariri nti ha puo n'inu eziokwu na-ege nti n'akuko ifo aghughu ya. Ulo ekpere ndi Pope, koleji ndi Pope, ebe obibi ndi non, na ebe obibi ndi monk na-ariwanye elu, uwa Protestant yikwara ka o no n'ura. Ndi Protestant na-efunahu akara nkewa ahụ nke mere ka ha di iche n'uwa, ma ha na-ebelata anya di n'etiti onwe ha na ike Rom. Ha atughariwo nti ha puo n'inu eziokwu; ha achoghi inakwere ihè ahụ Chineke mere ka o muo n'uzo ndu ha, ya mere ha na-abanye n'ochichiri. Ha na-ekwu okwu nleli banyere echiche ahụ na a ga-enwe mmelite nke mkpagbu obi ojoo gara aga n'aka ndi Romanist na ndi na-esonyere ha. Ha amataghi eziokwu ahụ na okwu Chineke na-ebu amuma n'uzo zuru ezu banyere mmelite di otu a, ma ha agaghi ekweta na ndi Chineke n'ubochi ikpeazu ga-ata ahuhu mkpagbu, o bu ezie na Bible na-ekwu, 'Dragon ahụ wee wee iwe megide

nwanyị ahụ, wee gawa ibu agha imegide ndị fọdụrụ n'omumụ ya, ndị na-edebe iwu Chineke, ma nwee àmà Jizos Kraịst.””

“Popu bụ okpukpe nke ọdịdị mmadụ, ma ịgwè mmadụ ka ukwu hụrụ ozizi n'anya nke na-ekwe ka ha mee mmehie, ma n'otu oge ahụ na-atọhapụ ha n'azụ ya. Ndị mmadụ aghaghị inwe ụdị okpukpe ọ bụla, ma okpukpe a, nke e si n'orụ aghughọ mmadụ wuo, ma ka na-azokwa ikike sitere n'aka Chineke, dabara n'uche anụ ahụ. Ndị mmadụ na-eche na ha bụ ndị amamihe na ndị nwere nghọta na-apụ n'uzọ n'inya isi pụọ n'ụkpurụ ezi omume, bụ iwu iri ahụ, ma ha anaghị eche na ọ kwere ọrọ n'ugwu ha ijụ ase banyere ụzọ nile nke Chineke. Ya mere ha na-abanye n'uzọ ụgha, n'uzọ ndị a machibidoro iwu, ha na-aghọ ndị zuru onwe ha oke, ndị juputara n'ikwalite onwe ha, dị ka ihe nlereanya nke poopu si dị, ọ bughị dika ihe nlereanya nke Jizos Kraịst si dị. Ha aghaghị inwe ụdị okpukpe nke nwere ihe a na-achọ obere nke mmuọ na ịgonari onwe onye, ma ebe amamihe mmadụ nke a na-edoghị nsọ agaghị edu ha ka ha kpọọ popu asi, a na-adọrọ ha n'uzọ nkịtị n'ebe ndokwa na ozizi ya dị. Ha achoghị ije n'uzọ nile nke Onyenwe anyị. A mụchala ha amụcha nke ukwu ime ka ha chọọ Chineke site n'ekpere na n'ịdị umeala n'obi, n'inwe nghọta nwere ọgụgụ isi banyere okwu ya. Ebe ha anaghị echegbu onwe ha ịma ụzọ nile nke Onyenwe anyị, uche ha meghere kpamkpam n'ihu aghughọ nile, dika njikere kpamkpam ịnakwere ma kwere ụgha. Ha dị njikere ka ewere ụgha ndị kasị enweghị uche, ndị kasị na-emegiderita onwe ha, tukurasi ha n'aka dika eziokwu.”

“Orụ aghughọ kasinụ nke Setan bụ popu; ma ebe e gosiri na oge nke ọchịchiri uche dị ukwu bara uru nye Romanizim, a ga-egosikwa kwa na oge nke ihè uche dị ukwu bara uru kwa nye ike ya; n'ihu na uche ndị mmadụ na-elekwasị anya n'ịdị elu nke onwe ha, ha adighikwa achọ ijide Chineke n'ihu omuma ha. Rom na-ekwu na ọ naghị emehie emehie, ndị Protestant na-esokwa n'otu ahiri ahụ. Ha achoghị ichọ eziokwu ma si n'ihè gaa n'ihè ka ukwu. Ha na-eji ikpe-asu mechie onwe ha gburugburu, ma yie ka ha dị njikere ka e duhie ha na iduhiekwa ndị ọzọ.

“Ma ọ bụ ezie na àgwà nke ụka dị iche iche na-akụda mmuọ, ma o nweghị mkpa ka a daa mba n'obi; n'ihu na Chineke nwere otu ndị ga-edobe ntukwasị obi ha n'eziokwu Ya, ndị ga-eme ka Bible, na Bible naanị ya, bụrụ iwu okwukwe na ozizi ha, ndị ga-ebuli ụkpurụ elu, ma jidekwa ọkọlọtọ ahụ n'elu nke e dere n'elu ya, “Iwu Chineke na okwukwe Jizos.” Ha ga-eji ozi-oma dị ọcha kpọrọ ihe, ma mee ka Bible bụrụ ntọala okwukwe na ozizi ha.

“N'oge dị ka nke a, mgbe ndị mmadụ na-atụfu iwu nke Onye-nwe nke ndị agha n'akụkụ, ekpere Devid dabara adaba,—‘Ọ bụ oge ka Ị rụọ ọrụ, O Onyenwe anyị; n'ihu na ha emeela ka iwu Gị bụrụ ihe efu.’ Anyị na-abiaru oge mgbe a ga-awakwasị iwu Chineke nlelị fọrọ nke nta ka ọ bụrụ nke ụwa nile, ndị Chineke na-edebe iwu Ya ga-anwale kwa ike; ma hà ga-atụfu nsopurụ ha nwere n'ebe iwu Jehova nọ n'ihu na ndị ọzọ anaghị ahụ ma ghọta na ihe iwu ahụ chọrọ na-abụ ihe na-adigide adigide nke na-ekekọta mmadụ? Ka ndị Chineke na-edebe iwu Ya, dika Devid, sọpurụ iwu Chineke n'otu ọtụtụ ahụ ndị mmadụ na-atụfu ya n'akụkụ ma na-awakwasị ya enweghị nsopurụ na nlelị.” Signs of the Times, February 19, 1894.

Afọ abụọ tupu onye ndu nke ụka Laodisia Seventh-day Adventist enye onye na-emegide Kraịst ọla edo, n'afọ 1975, e butere ikpe megide ụka Seventh-day Adventist; EEOC v. Pacific Press Publishing Association (Case No. C-74-2025 CBR n'Ụlọikpe Mpaghara nke United States maka

Mpaghara Ugwu California), ebe Equal Employment Opportunity Commission gbara ụlọ mbiputa akwukwo nke ụka ahụ akwukwo n'aha umuanyi oru abuo—Merikay Silver (onye bubu onye ndezi nke hapuru oru tupu oge e webatara ikpe ahụ) na Lorna Tobler—na-ebo ebubo ikpa okè dabere n'okike nwoke na nwanyi n'ihe gbasara ugwo onwa na uru oru. Uka ahụ gbachitere omume ya n'ufodu akuku site n'ikpoturu ihe ewepuru n'okpukpe ma na-atulekwa usoro ochichi ya.

N'ime nkwuputa e ji iyi kwado nke e dere n'ubochi 6 Februari 1976 (nke bu akuku nke akwukwo nchebe e nyefere ulokpe), Neal C. Wilson (onye n'oge ahụ bu onyeisi Ngalaba North America nke ụka ahụ, ma mesia buru onyeisi General Conference site n'afọ 1979–1990) kwuru banyere echiche akuko ihe mere eme nke ụka ahụ gbasara Roman Catholicism. E mere nkwuputa ahụ n'onodu a na-arụ ụka megide ikowa ụka ahụ di ka nke nwere “nhazi ochichi elu” yiri usoro papal. Okwu ahụ dum di mkpa bu: “O bu ezie na o bu eziokwu na e nwere oge n'ime ndu nke Uka Seventh-day Adventist mgbe nzuko okpukpe ahụ jidere n'ezie echiche megide Roman Catholicism, ma jiri okwu ahụ ‘nhazi ochichi elu’ n'uzo nleli kpoọ udi ochichi ụka nke papacy, agwa ahụ n'aka Uka ahụ abughi ihe ozọ karịa ngosiputa nke mmegide popu nke juru ebe niile n'etiti ụka Protestant ndi na-agbasosi odinala ike n'oge mbido nari afọ a na n'akuku ikpeazu nke nari afọ gara aga, nke a tufuru ugbo a n'akpirikpa ihe mkpofu nke akuko ihe mere eme n'ihe metutara Uka Seventh-day Adventist.”

Nke a na-egosiputa mgbanwe nke na-apu n'uzo ụka siri omenala kowaa amuma, nke kporo papacy “anu ohia” ma o bu antikraist n'Akwukwo Mkpughe. Ndi nkatọ nọ n'ime ụka na ndi nọ n'ezí ya akowala nke a di ka ileda ma o bu ihapu onodu ahụ na-emegide Katolik iji kwekoọ na ecumenism nke oge a ma o bu nchebe nke iwu. Wilson, n'afọ 1985, kporo ndi Isi nke Nkewa di iche iche nke ụka “kadinal,” mgbe o kwuru, “... o dighi ‘kadinal’ obula sitere n'alaeze niile nke Far East, ebe o yikariri ka a ga-enwe ‘kadinal’ abuo sitere n'Afrika.”

Nwannaanyi White kwuru na o bu ụka laghachiri azu na-ebelata anya di n'etiti onwe ya na popu! E gosiri nkwekorita nke ogbo nke ato di ka ikwa akwa maka Tammuz n'Ezikiel isi nke asato, nakwa site na nkwekorita nke Pegamos. Ogbo mbu site n'afọ 1863 ruo 1888 nochiri anya ụka nke Efesos, ụka nke tufuru ihunanya mbu ya; ihunanya mbu nke mmeghari Millerite bu ozi amuma ahụ, isi mbu nke ozi amuma ahụ kwa bu “oge asaa” ahụ nke e wepuru n'akuku n'afọ 1863.

Site n'afọ 1888 ruo n'afọ 1919, ogbo nke abuo nke Smyrna na ime-ulo nzuzo nke Ezikiel nochiri anya ya, huru onwu nke Mmuo nke Amuma, dika e liri Nwanyi White n'afọ 1915. A ka chorọ nkowa ndi ozọ gbasara ogbo anọ ahụ iji mezue ama ahụ, ma a ghaghị ighota nnupuisi ahụ na-aga n'ihu nke oma ka e wee ghota n'uju otu ndi si n'ezi okwukwe dapu puru isi “machibido” ihe odide Ellen White, ma o bu otu ha puru isi kwalite ubochi mbu nke izu dika ihe a puru inakwere. Judas na-aruko oru na “ndi anuruma nke Efraim” ndi “na-achi ndi a” nọ na Jerusalem, ma ndi ahụ na-achi Jerusalem ma kpoọ anyanwu isiala, ndi Sanhedrin nochiri anya ha.

Anyi ga-aga n'ihu na omumu a n'isiokwu na-esonu.

“N'etiti umu Chineke ndi na-ekwuputa okwukwe ha, ntachi obi ole na ole ka e gosiputara, okwu ilu ole ka e kwuworo, na ikpe-ikpe ole ka ekwuputaworo megide ndi na-abughi nke okwukwe anyi. Otutu elewo ndi nke ụka ndi ozọ anya dika ndi mmehie ukwu, ebe Onyenwe

anyị eleghị ha anya otu a. Ndi na-ele otu a anya n'ebe ndi otu uka ndi ozo no, kwesiri iweda onwe ha ala n'okpuru aka di ike nke Chineke. Ndi ha na-akato nwere ike ibu na ha enwetala naani ntakiri ihè, ohere ole na ole, na uru puru iche ole na ole. O buru na ha enweela ihè ahụ otutu n'ime ndi otu uka anyi nwere, ha nwere ike ibu na ha gaara aga n'ihu n'ogo ka ukwu kariya, ma gosiputa okwukwe ha nke oma kariya n'ihu uwa. Banyere ndi na-anya isi n'ihè ha, ma ha anaghi eje ije n'ime ya, Kraist siri, 'Ma asi m unu, o ga-adiri Taja na Sajdon mfe kariya unu n'ubochi ikpe. Gikwa, Kapanaum [Seventh-day Adventists, ndi enwetara ihè di ukwu], onye e weliri elu ruo n'eluigwe [n'ihe gbasara ohere puru iche], a ga-eweda gi ala ruo n'oku mmuo: n'ihì na o buru na aru oru ike ndi e mere n'ime gi ka e meworo na Sodòm, o gaara anogide ruo taa. Ma asi m unu, na o ga-adiri ala Sodòm mfe kariya gi n'ubochi ikpe.' N'oge ahụ Jisos zara si, 'Ana m ekele gi, O Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, n'ihì na i zonariwo ihe ndi a ndi amamihe na ndi nwere uche [n'echiche nke onwe ha], ma kpugheere ha umu ohuru.'"

"Ma ugbu a, n'ihì na unu emewo oru ndi a niile, ka Onyenweanyi kwuru, ma ekwawo m kwu nye unu, na-ebili n'isi ututu ma na-ekwu okwu, ma unu anughi; akpawokwa m unu, ma unu azaghi; ya mere aga m eme ulo a, nke a na-akpo aha m n'elu ya, nke unu tukwasiri obi na ya, na ebe ahụ nke m nyere unu na nna unu ha, dika m mere Shailo. Aga m achupukwa unu n'ihu m, dika m chupuru umunne unu niile, obuna mkpuru niile nke Ifrem."

"Onyenwe anyi emeela ka e guzobe n'etiti anyi uloru ndi di oke mkpa, a ga-elekota ha, o bughi dika e si elekota uloru nke uwa, kama dika usoro Chineke si di. A ga-elekota ha n'anya nke lekwasiri naani n'ebube Ya, ka n'uzo niile e wee zoputa mkpuru obi ndi na-ala n'iyi. N'ebe ndi nke Chineke no, akaebe nile nke Mmuo abjawo, ma otutu emebeghi nti n'iba mba, ido aka na nti, na ndumodu."

"Nuanu ugbu a nke a, unu ndi mmadu nzuzu, ndi na-enweghi nghota; ndi nwere anya ma ha adighi ahụ uzo; ndi nwere nti ma ha adighi anu ihe: o bu na unu agaghi atu egwu m? ka Onyenwe anyi kwuru; o bu na unu agaghi ama jijiji n'ihu m, bu onye toro aja ka o buru okè osimiri site n'iwu ebighi ebi, ka o ghara igafe ya: ma o bu ezie na ebili mmiri ya na-agba oké oghaaghara, ha apughi imeri; o bu ezie na ha na-ada mkpu, ma ha apughi igafe ya? Ma ndi a bu ndi obi ha na-enupu isi ma na-aju isi; ha enupula isi, ha alakwara. Ha adighikwa asi n'obi ha, Ka anyi tuo egwu Onyenwe anyi Chineke anyi ugbu a, onye na-enye mmiri ozuzo, ma nke mbu ma nke ikpezụ, n'oge ya: o na-edobere anyi izu ndi a kara aka nke owuwe ihe ubi. Ajo omume unu emeela ka ihe ndi a puo, mmehie unu eweputakwala ezi ihe n'ebe unu no.... Ha anaghi ekpe ikpe okwu, okwu nke nwa na-enweghi nna, ma ha na-eme nke oma; ha adighikwa ekpe ikpe ruuru ndi no na mkpa. O bu na agaghi m ahuta ihe ndi a? ka Onyenwe anyi kwuru; o bu na mkpuru obi m agaghi abo obo n'ahu mba di otu a?"

"O ga-eme ka Onye-nwe-anyi kwuo, 'Ekpela ekpere maka ndi a, ewelikwala iti mkpu ma o bu aririo n'ihì ha, emekwala aririo nnochi n'ihu m: n'ihì na agaghi m anu gi?' 'N'ihì ya, e gbochila mmiri ozuzo, o dighikwa mmiri ozuzo ikpezụ.... I gaghi esi n'oge a tie m mkpu, Nna m, gi bu onye ndu nke nwata m?'" Review and Herald, Ogot 1, 1893.